

אחריות דירקטורים ונושאי משרה בכירה

נערך ע"י

ראובן קוניאק

יועץ לביטוח ולניהול סיכונים

www.be-sure.co.il

rkoniak@be-sure.co.il

מבנה ענפי הביטוח

חבויות

בסיס הגשת התביעה

- אינטרנט
- הטרדה מינית
- אחריות מוצר
- טיב מוצר/נזק פיננסי
- אחריות מקצועית
- דירקטורים ונושאי משרה

בסיס קרות הארוע

- צד שלישי
- חבות מעבידים

מיהו נושא משרה ? (סעיף 1 לחוק החברות)

- הגדרה עפ"י תואר התפקיד
- הגדרה עפ"י מהות התפקיד (יש לנו דוגמאות חיות של בעלי חברות שאינם בעלי תפקיד רשמי אך הם בוחשים מאחורי הקלעים. גם הם כלולים כאן).
- הגדרה עפ"י תפקוד וכפיפות ("כל מנהל אחר הכפוף במישרין למנכ"ל").

המקור הנורמטיבי - חקיקה

פקודת הנזיקין

סימן ד'- רשלנות

- סעיף 35 - עשה אדם מעשה שאדם סביר ונבון לא היה עושה באותן נסיבות, או לא עשה מעשה שאדם סביר ונבון היה עושה באותן נסיבות, או שבמשלח יד פלוני לא השתמש במיומנות, או לא נקט מידת זהירות, שאדם סביר ונבון וכשיר לפעול באותו משלח יד היה משתמש או נוקט באותן נסיבות — הרי זו התרשלות; ואם התרשל כאמור ביחס לאדם אחר, שלגביו יש לו באותן נסיבות חובה שלא לנהוג כפי שנהג, הרי זו רשלנות, והגורם ברשלנותו נזק לזולתו עושה עוולה.

פקודת הנזיקין (המשד)

חובה כלפי כל אדם

- **סעיף 36 - החובה האמורה בסעיף 35 מוטלת כלפי כל אדם וכלפי בעל כל נכס, כל אימת שאדם סביר צריך היה באותן נסיבות לראות מראש שהם עלולים במהלכם הרגיל של דברים להיפגע ממעשה או ממחדל המפורשים באותו סעיף.**

חוק החברות תשנ"ט-1999

פרק שלישי: חובות נושאי משרה

סימן א': חובת זהירות

- חובת זהירות
- סעיף 252 – (א) נושא משרה חב כלפי החברה חובת זהירות כאמור בסעיפים 35 ו-36 לפקודת הנזיקין [נוסח חדש].
- (ב) אין בהוראת סעיף קטן (א) כדי למנוע קיומה של חובת זהירות של נושא משרה כלפי אדם אחר.

● אמצעי זהירות ורמת מיומנות

● סעיף 253 – נושא משרה יפעל ברמת מיומנות שבה

היה פועל נושא משרה סביר, באותה עמדה ובאותן נסיבות, ובכלל זה ינקוט, בשים לב לנסיבות הענין, באמצעים סבירים לקבלת מידע הנוגע לכדאיות העסקית של פעולה המובאת לאישורו או של פעולה הנעשית על ידיו בתוקף תפקידו, ולקבלת כל מידע אחר שיש לו חשיבות לענין פעולות כאמור.

● סעיף 253א. – חובת זהירות של דירקטור בעל

מומחיות או כשירות ...

סימן ב': חובת אמונים

● סעיף 254. (א) נושא משרה חב חובת אמונים לחברה, ינהג בתום לב ויפעל לטובתה, ובכלל זה - ...

» (ב) אין בהוראת סעיף קטן (א) כדי למנוע קיומה של חובת אמונים של נושא משרה כלפי אדם אחר.

● סעיף 255 – אישור פעולות – חברה רשאית לאשר פעולה מהפעולות המנויות בסעיף 254 (א) ובלבד שנתקיימו כל התנאים האלה: ...

● סעיף 256 – תרופות - ...

● סעיף 257 – גילוי ליקוי - ...

סימן ג': פטור, שיפוי וביטוח

- סעיף 258 – סמכות החברה למתן פטור, שיפוי וביטוח – (א) חברה אינה רשאית לפטור נושא משרה מאחריותו בשל הפרת חובת האמונים כלפיה.
- (ב) חברה רשאית לפטור נושא משרה מאחריותו בשל הפרת חובת הזהירות כלפיה, בהתאם לקבוע בפרק זה בלבד.
- (ג) חברה רשאית לבטח את אחריותו של נושא משרה בה או לשפותו, בהתאם לקבוע בפרק זה בלבד.
- סעיף 259 – הסמכה למתן פטור - ...
- סעיף 260 – רשות לעניין שיפוי - ...

- סעיף 261 – ביטוח אחריות – חברה רשאית, אם נקבעה הוראה לכך בתקנון, להתקשר בחוזה לביטוח אחריותו של נושא משרה בה בשל חבות שתוטל עליו עקב פעולה שעשה בתוקף היותו נושא משרה בה, בכל אחד מאלה:

- (1) הפרת חובת זהירות כלפי החברה או כלפי אדם אחר
- (2) הפרת חובת אמונים כלפי החברה, ובלבד שנושא המשרה פעל בתום לב והיה לו יסוד סביר להניח שהפעולה לא תפגע בטובת החברה.
- (3) חבות כספית שתוטל עליו לטובת אדם אחר.

• סעיף 262 – שינוי התקנון - ...

• סעיף 263 – הוראות חסרות תוקף – לא יהיה תוקף

להוראות בתקנון, המתירה ביטוח, פטור או שיפוי

למקרים הבאים (האמור לעיל בניסוח חופשי):

– (1) הפרת חובת אמונים, למעט לענין שיפוי וביטוח בשל

הפרת חובת אמונים כאמור בסעיף 261(2).

– (2) הפרת חובת זהירות שנעשתה בכוונה או בפזיזות, למעט

אם נעשתה ברשלנות בלבד.

– (3) פעולה מתוך כוונה להפיק רווח אישי שלא כדין.

– (4) קנס או כופר שהוטל עליו.

• סעיף 264 – אי התניה – קבלת התחייבות מהחברה

בניגוד לאמור לעיל, היא כשלעצמה הפרת חובת אמונים.

חוקים נוספים העוסקים באחריות נושאי משרה

- חוק ני"ע סעיפים 31 (אחריות חותמי התשקיף), 52א (אחריות של מנפיק) ו-52ד (אחריות כלפי הנזוק-יחד ולחוד).
  - חוק ההגבלים העסקיים (ע"פ 4148/03 כהן נ' מ"י).
  - חוק שעות עבודה ומנוחה.
  - חוק שכר מינימום.
  - חוק הגנת הצרכן.
  - החוק למניעת הטרדה מינית.
  - חוק שמירת הניקיון
- ועוד...**

מקור הצורך בהגנת נושא המשרה (נ"מ)

- נ"מ הפועל בשם החברה, כשלוח או כאורגן שלה, אינו חב אישית בגין פעולות שעשה עבור החברה. יחד עם זאת הנ"מ צפוי לתביעות נגדו באורח אישי בכמה מצבים:

— תביעות של החברה נגד הנ"מ בגין הפרת חובות כלפיה.

— תביעות של בעלי המניות נגד הנ"מ כאשר הופרה החובה כלפיהם אישית-בנוסף לסעד הפירוק וסעד הקיפוח העומדים לרשותם (פס"ד קוט נ' עזבון ישעיהו איתן ז"ל).

מקור הצורך בהגנת נ"מ(המשך)

- תביעות צד שלישי: נושים, עובדים, ספקים, לקוחות, מתחרים, רשויות המדינה ועוד.
- תביעות בנושאי ני"ע (פס"ד סבן נ' להב ואח')
- תביעות במהלך פירוק החברה.

פסקי דין לדוגמא:

- **בריטיש קנדיאן נ' אורן** – הוטלה אחריות אישית על נ"מ בחברה קבלנית לבנין שפיקח על בניית מבני מגורים מבלי שהיו לו הכשרה וידע לכך.
- **נצר נ' כנפונית** – הוטלה אחריות על נ"מ שניהלו חברה למטוסים זעירים (אולטרה לייט) אשר סיכונה רב, מבלי שהיו להם הכישורים לכך ומבלי שנועצו עם מי שמומחיותו בכך. נקבע כי ניהול חברה שעיסוקה הוא בפעילות הכרוכה בסיכון רב, מבלי שהיו בידיה אמצעים ראויים לשאת בפצוי על נזק שיגרם, הינה הפרת חובתם של המנהלים כלפי התובע (שהיה לקוח).

שיפוי, פטור וביטוח - יתרונות וחסרונות

פטור

חסרון	יתרון	הנושא
לא ניתן	-----	חובת אמונים
החברה בלבד	-----	כלפי מי ?
מראש בלבד	-----	מועד מתן הפטור
לא ודאי	אין הפרשה מראש	עלויות לחברה

שיפוי, פטור וביטוח - יתרונות וחסרונות

שיפוי

חסרון	יתרון	הנושא
לא ניתן	-----	חובת אמונים
לא כלפי החברה	אדם אחר	כלפי מי ?
-----	מראש או בדיעבד	מועד מתן הפטור
לא ודאי	אין הפרשה מראש	עלויות לחברה

שיפוי, פטור וביטוח - יתרונות וחסרונות

ביטוח

חסרון	יתרון	הנושא
-----	אפשרי בסייגים	חובת אמונים
-----	החברה, אדם אחר	כלפי מי ?
מראש בלבד	-----	מועד מתן הפטור
תשלום מראש בכל מקרה	סכום ההוצאה ידוע מראש	עלויות לחברה

יתרונות נוספים לביטוח

- לדירקטור – במקרה חדלות פרעון, לא ניתן לשינוי לרעה, במקרה שהחברה המעסיקה תובעת, בתביעה נגזרת, בתביעת כונס נכסים או מפרק, תביעה לאחר סיום התפקיד, במקרה מוות או אי כשרות משפטית ותביעות כנגד בן/בת זוג.
- לחברה – אין אי נעימות בתביעת הדירקטור ועלות נמוכה במקרה תביעה.

חשיבות גבולות אחריות מתאימים

- על גבולות האחריות לשקף את הסיכון.
- גבולות אחריות מתאימים לארה"ב ולקנדה.
- גובה ההשתתפות העצמית.
- סיפורה של תביעה: מקרה "צוק".

לסיום

- מתוך הקוד האתי של חברת קוקה קולה העולמית:
- “If you wouldn’t want to tell your parents or your children about your action – or wouldn’t want to read about it in a newspaper – don’t do it.”

תודה על ההקשבה !

ראובן קוניאק (B.A., LL.B.)

משפטן - יועץ לביטוח ולניהול סיכונים

רח' אלקחי 18, רמת אביב ג', תל-אביב 69497

טל. 03-6411191 # פקס. 03-6411194 # נייד 054-4574418